Leto XV. V.b.b. Dunaj, dne 14. avgusta 1935 Št. 33.

KOROŠKI SLOVENEC

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEC“. Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Naskok iz Moskve.

Volga, mati rodna, Volga ruska reka... Pred štiristo leti je car Ivan Grozni podaril kozakom reko Don, da ohrani njihovo naklonjenost. Nastala je preprosta, pa mogočna kozaška država s svojo ustavo in vlado in narodom, ki se je sam imenoval kozaška vojska. Bila je živa meja na vzhodu ruskega carstva. Njihova svoboda je vabila mnoge, ki so se hoteli odtegniti davkom, postavam, sodniji ali službi pod carjem. Kozaki jih niso priznali za svoje, ostali so družba nemirnežev in predrznežev. Stenjka Rasin je bil eden njihovih, ropar in revolucionarec je prvič podžigal kmete k uporu, moril in požigal med kozaki, vsepovsod netil nemir in sovraštvo. Kronika pripoveduje o njem, da je po nekem posrečenem izpadu v Perzijo, vračajoč se po Volgi z naropanim bogastvom, v pijanosti vrgel ujeto perzijsko princezinjo v valove Volge, „ki ni videla lepšega daru od darila njegovega“. Leto navrh se je z vojsko uprl carju, naščuval v boj kmete in reveže, bil nato poražen in v Moskvi, kjer stoji danes Ljeninova grobnica, obsojen v smrt. Umiral je s prošnjo „Odpustite!“ in s križem na čelu.

Odtlej se Rusija ni več pomirila. Stenjka Rasin jo je naučil nasilnega, oboroženega upora, ki ga je vodil že on v znamenju razrednega boja proti bojarom, posestnikom, trgovcem in oblasti. Pozneje ga je posnemal Pugačov in končno Ljenin, katerega paroli „Vzemite ukradeno“ in „Mir kočam — vojno palačam!“ vodijo nazaj do Rasina. —

Današnja Rusija je klicar k oboroženemu uporu vseh v svetu, ki menijo krivico nad seboj. Ko se je letos zbral zbor „vojskovodij svetovne revolucije“ v Moskvi, med njimi 400 komunističnih zastopnikov iz vseh delov sveta, je vzel s pritrjevanjem na znanje poročila delegatov o nemirih, štrajkih, pokoljih, ustajah in razrednih nasiljih, ki se gode po svetu. Ponosno so si šteli voditelji komunizma v svojo veliko zaslugo, da so oni tisti gonilni motor, ki neti revolucionarnega duha v državah in med narodi. Niso prikrivali, da jim je sila povšeči, če se narodi ne izmirijo med seboj in če se socialne in politične razmere v poedinih državah ne ustalijo. Dobro so vedeli in še vedo, da živi komunizem od ognja nezadovoljstva, upora, revolucije, brezboštva in krvi.

V istem času, ko je zasedal v Moskvi zbor voditeljev boljševizma, je v Ženevi predsedoval diplomatski zastopnik boljševizma Litvinov konferenci, ki je sodila o miru in vojni v Abesiniji. In svet je verjel njegovim besedam o potrebi miru. Ni čuda, ko pa je žela boljševiška Rusija in še žanje v tem razdrapanem in raztrganem svetu vedno večje zunanje uspehe, sklepa z raznimi državami prijateljske pogodbe in po svojem zastopniku govori važno besedo v Zvezi narodov. Izgleda, da je dobro prikrila nered in naraščajočo nezadovoljnost v notranjosti svoje družbe, kjer socialne in gospodarske razmere niso niti najmanj bolj urejene in solidne kot drugod po državah. S pomočjo vojske je Stalin danes vsaj na pogled gospodar boljševiške Rusije in to zadostuje svetu, da veruje v solidnost države in pozablja pri tem vsa grozodejstva, ki so se vršila nad ubogim ruskim narodom, nad njegovo vero in njegovim mišljenjem v imenu „naprednega“ komunizma doslej.

Zadnje mesece šele se zdi, da se svet začenja zavedati vse resnosti položaja, v katerem se nahaja. Seve nekoliko pozno, ker postaja revolucionarni komunizem po svojih besedah, propagandi, zapeljevanju in rušenju vidna nevarnost že skoroda v sleherni državi. Menda najbolj pa v Franciji, državi, ki je pred stoletjem prinesla svetu „prosviteljenega“ svobodnjaškega duha in katere osrčje — Pariz — vedno tesneje oklepa rdeči pas.

Boljševiški diktatorji v Moskvi se pripravljajo na zadnji naskok. Pred tednom so izdali parole novega boja za svetovno revolucijo: Komunisti naj odslej ne napadajo več socialistov, marveč se naj bore z njimi v eni fronti. Iščejo naj zaveznikov, kjerkoli jih dobijo. V vse pokrete naj se vrinejo, kakoršnokoli masko naj si privzamejo, da pridejo do cilja. Zagovarjajo naj demokracijo, kjer je ni, borijo za versko svobodo, kjer jo zatirajo, pridružijo naj se nacionalistom in pomagajo liberalizmu, vsepovsod naj sejejo upor, zmešnjavo, socialni boj, sovraštvo med narodi in tako pripravljajo svojo žetev. V Nemčiji so že ponudili celo katoličanom svojo roko v pomoč, katero so katoličani seve odločno odklonili. Posebno opozarjajo, da je treba komunistične mladine in še podvojene agitacije med ženstvom, kmeti in malomeščani. Tako naj postane komunizem kvas prihajajoče svetovne revolucije.

Vidimo torej, da se fronti v svetu razvijata. Koder bo odslej vladala nejasnost v pogledu ali naziranju, bodo imeli razdiralci lahko delo. Narodi z zdravim jedrom pa se morajo bolj kot doslej oprijeti vekovitega nazora, da v svetu ne bo prej reda in miru, dokler ne postanejo družine, stanovi in narodi, ki so božja stvar, temelji nove zgradbe, zavetje novega, lepšega življenja.

Po Evropi naokrog.

Kdor prebira liste in poročila zadnjega časa, zadobi utis, da se evropska diplomacija resno trudi za ohranitev miru. Vedno spet se izkaže, da zavisi uspeh prizadevanj za ohranitev miru od tega, ali bo možno najti ono skupno podlago, ki zajamči trajnost in solidnost dogovorov in pogodb. Dosedaj se to še ni posrečilo, v kolikor se bo, zavisi od bodočnosti.

V ospredju je še vedno vprašanje italijansko-abesinskega spora, katerega nevarnost je ženevski dogovor zgolj odgodil, nikakor pa odstranil. V zadnjem času je celo opažati znake, da v Abesiniji narašča odpor proti vsaki polovičarski rešitvi. Mnogo se te dni piše spet o Podonavju in predstoječih pogajanjih o njegovi ureditvi. Poročajo o dogovoru med Francijo in Italijo, ki predvideva ureditev v šestih pogojih: prijateljski in zaupljivi odnošaji med podonavskimi državami, ki se obvežejo, da se medsebojno ne bodo napadale in ne vmešavale v svoje notranje zadeve, v slučaju sporov se bodo posvetovale in odrekle državam, ki bodo nezveste dogovoru, svojo pomoč, končno bo Društvo narodov prevzelo neko jamstvo za sklenjeno pogodbo. Listi vedo poročati, da se v kratkem sestane v Rimu z Mussolinijem šef jugoslovanske vlade dr. Stojadinović, drugi trdijo, da pride istočasno v Rim še čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš. V kolikor so ta poročila resnična, so znaki ugodnega razvoja v Podonavju.

Nemčija igra v podonavskem vprašanju še vedno svojo vlogo. Zadnji teden sicer je pisal nek ugleden berlinski list izredno pomirljivo k avstrijskemu vprašanju, iz česar pa se seve ne da nikakor sklepati o pristanku Nemčije na francosko-italijanski dogovor.

Očitno je danes bolj kedaj, da je ugoden razvoj evropskih vprašanj, posebno onih, ki so danes v ospredju mednarodnega interesa, v veliki meri odvisen od ugodnega notranjega razvoja v posameznih državah. Pogledi tod pa so le malo pomirljivi. Francija se bori za gospodarsko ravnotežje v državi in ministrski predsednik je izdal že številne tozadevne odredbe, ki posegajo globoko v francosko gospodarsko in socialno stanje. Preglavice mu predvsem delajo od komunistov nahujskane delavske množice. V Nemčiji se bije trenutno oster kulturni boj narodnega socializma proti katoliški in protestantovski veroizpovedi, množijo se obsodbe duhovnikov, redovnikov in redovnic, širijo se vesti o nameravani zaplenitvi samostanskega premoženja, na drugi strani pa se čuje o resnih pomislekih sv. stolice, če ima svoječasno sklenjeni njen dogovor z nemško vlado ob takih razmerah sploh še kak smisel.

V Avstriji vlada red in čutiti je, da se vlada z resnostjo pripravlja na pogajanja za ureditev Podonavja, na katerem je seve v veliki meri zainteresirana. Svoječasno zagotovilo ministrskega predsednika Jugoslavije Stojadinoviča, da želi z avstrijsko sosedo dobrih odnošajev, so našle v Avstriji velik odmev. Jugoslavija medtem hiti z delom na notranji konsolidaciji, katere glavna opora zna postati snujoča se državna stranka srbskih radikalov, muslimanov in Slovencev.

V glavnem smemo torej sklepati, da bo letošnja jesen tudi na političnem polju prinesla mnogo novih sadov. Dal Bog, da zdravih in sočnih!

V Franciji so komunisti že na delu. Med francoskim delavstvom v pomorskih mestih vre. Na več krajih je prišlo do pouličnih demonstracij in stavk. Prišlo je celo do spopadov s policijo, pri katerih je bilo precej ranjenih. Delavske organizacije svarijo svoje člane pred neprevidnostmi, izgleda pa, da so na delu tajni komunistični agitatorji, ki ščujejo k nasilju. Lavalova napoved znižanja plač jim je za to zaželjen povod.

Nevarnost vojne z Abesinijo spet narašča. Medtem ko je Abesinija pokazala svojo zadovoljnost na začasni rešitvi spora povodom ženevske razprave, se množijo vesti o nadaljnih vojaških prevozih iz Italije. Abesinska vlada se sedaj naglo pripravlja na obrambo. Njena vojska šteje okoli 600.000 mož, okrog 200 topov raznih kalibrov, 800 strojnic in osem letal. Velike skrbi povzroča vladi oskrba vojske s strelivom. Narašča pa med Abesinci navdušenje za vojno in izgleda, da se bo cesar Selasie branil vseh koncesij Italiji in četudi bi jih sklenile vse tri evropske velesile.

Prijateljstvo med Poljsko in Nemčijo se ohlaja. Listi poročajo o pripravah narodnih socialistov v Gdanskem, svobodni pomorski luki ob poljsko-nemški meji, za priključitev Gdanskega k Nemčiji. V sosednem poljskem pristanišču Gdinju je poljska mornarica pod polno paro, poljske garnizije v Pomorju in vzdolž državne meje so povečane. Po vseh ulicah Gdanskega so na velikih lepakih napisi „Zurück zum Reich“, 12. septembra pričakujejo prihod štabnega šefa hitlerjevskih napadalnih oddelkov. Gdansk ima namreč narodno-socialistično upravo, ki zavestno dela na priključitev z Nemčijo. Poljska se upravičeno boji, da bi priključitev dala Nemčiji premoč na baltiškem morju in da bi ob prvem sporu nemško brodovje Poljski zaprlo pristop do morja. Da se ob vsem tem prijateljstvo Poljske z Nemci ohlaja, je razumljivo.

Danski kmetje grozijo! Po vsem svetu je kmetijstvo v težki krizi, sosebno pa tam, kjer je navezano na izvoz. Posebno hudo občutijo posledice

nereda kmetje na Danskem, državi, ki je bila še nedavno primer bogate in urejene dežele. Odkar so angleški trgovci začeli zniževati uvoz kmetijskih pridelkov iz Danske, se položaj danskih kmetov slabša in se je že poostril v toliki meri, da so se nedavno podali — 60.000 po številu — pred svojega kralja zahtevat odpomoči. Z odgovori, ki so jih mogli dobiti, niso zadovoljni in že grozijo, da sežejo po nasilni pomoči. Vlada stoji s kraljem vred pred težkim vprašanjem.

Tudi Jugoslavija se bavi z vprašanjem razdolžitve svojih kmetov. Vlada dr. Stojadinovičova se že dalje časa bavi z vprašanjem, kako odpomore kmetijski krizi. S 1. septembrom potečejo dosedanje zaščitne odredbe, ki so dovolile kmetom pod gotovimi pogoji odlog odplačevanja. Razmerno slaba letošnja žetev je položaj kmetijstva poostrila. Splošno pričakujejo širokopotezno razdolžitev kmečke posesti, nejasnost vlada le v tem, kako dobiti potrebna sredstva. Skupni dolgovi znašajo okoli 5 milijard dinarjev. Za rešitev predlagajo med drugimi izdajo posebnega denarja.

Praznik narodnih noš v Kočevju. V nedeljo dne 4. avgusta so kočevski Nemci praznovali dan svojih narodnih noš in hkrati priredili tekmo svojih pevskih zborov. Tekma se je vršila v hotelu „Trst" in je razmerno povoljno izpadla. Pevci so se potrudili, da so svoje narodne pesmi prikupno zapeli. Med nemškimi nošami je bilo videti tudi nekatere iz rajha, med kočevskimi so bile po pisanju slovenskih listov nekatere prav lepe in pravilne. Popoldne se je vršilo mladinsko slavje. Ti prireditvi so došli gostje iz Nemčije in Avstrije. Brezhibni potek slavja je hkrati dokaz disciplinirano sti Slovencev. Kočevski Nemci so v zadnjem času jako živahni v ustanavljanju podružnic „Kulturbunda" in uživajo v šolskem pogledu iste pravice kot večinski narod. Banska uprava je n. pr. lani izdala odlok, da se morajo otroci slovenskega pokoljenja poučevati slovensko, na zahtevo manjšine pa je nato ta dekret spet razveljavila. Poslanec dr. Lovrenčič pa je Kočevarjem izposloval, da smejo v Nemčiji krošnjariti.

Sosed je zlat.

Nekje v Rožu živi možina, ki je nekoč ob razmotrivanju domačih prilik povedal to-le modrost: „Največje bogastvo moje kmetije je moj sosed, s katerim živim v polni slogi. Kot brata se razumeva in podpirava v sreči in nesreči." Nehote se ob takih besedah človek mora zamisliti v nekdanje in sedanje razmere. Naj mi dobri rožanski gospodar torej ne zameri, če nadaljujem njegovo modrovanje v našem listu.

Če bi primerjali nekdanje razmere z današnjimi, bi našli predvsem tole: spremenile so se gospodarske in javne prilike, mnogo je na naši vasi drugače od prej, najbolj pa se je spremenil človek, ljudje naše vasi. Njihovo mišljenje in življenje se najbolj razlikuje od prejšnjega. Nekoč so se na vasi medsebojno bolj spoštovali in podpirali. Kar nam pripoveduje „Miklova Zala" o tedanjih rožanskih kmetih in Serajniku, je čista resnica. Kot bratje so si bili kmetje in vaščani složni, prostovoljno so se pokorili nasvetom najizkušenejših. Vsaka vas je imela tedaj nepisan paragraf, ki je odrejeval spoštovanje vaške časti, vaškega imena. Kdor se je s kakim hudobnim dejanjem pregrešil proti vaški časti, se je sam izobčil iz vaškega občestva. Dobro ime vaščanov je bilo nekoč bolj varovano, manj je bilo obrekovanja, zdražb in tožb. Tedaj je tudi sosed še nekaj veljal v deželi!

Današnji čas stiske ima poleg vsega hudega eno veliko dobro: spet se v nas, v naših vaseh vzbujata plemenitost in značajnost. Smemo spet trditi, da je že polegla tista strahovita razdvojenost med vaščani in tista grda sebičnost, ob kateri je vlekel vsak sebi in se v ničemer ni brigal za druge. Sicer pa kmetiško življenje in gospodarjenje samo ne prenese samopašnih ljudi in gospodarjev. Delo in molitev, delavnik in praznik, polje in živina, še najbolj pa pristni kmetiški značaji sami silijo v vaško družino, v dobro medsebojno razumevanje in sožitje. Morda se danes še premalo zavedamo, da je vsako nesrečo in vsako gorje lažje nositi, če ga nosita dva ali če ga nosi več ljudi. Trpljenje, ki ga moraš nositi sam, je dvojno trpljenje, ono pa, ki ga deliš z dobrimi ljudmi, je deljeno in zato lažje.

Iz najboljše misli moramo danes zaklicati v sleherno našo vas: Več soseščine, več medsebojnega razumevanja, več vzajemnega dela, veselja in molitve! Več sosedov! Vzemite povsod duhovnika v svojo sredo, nedelja bodi spet praznik vaškega občestva in delavnik spet dan vzajemnega dela! Krst, poroka, pogreb, vse to se je nekoč godilo na vasi, vsa vas je sopraznovala ali sožalovala. Dane pa ponekod samo še v hiši krstijo, obhajajo ženitnino ali žalujejo.

Veliki učitelj Slovencev Slomšek je zasnoval svojo Mohorjevo družbo in spisal toliko lepih knjig, ker je pri tem gradil na vsako vas, na dobre sosede. Knjiga in list sta bila pred več desetletji vaško berilo. Dobra knjiga je često preromala celo vas, domači časopis je šel od roke v roke tistim, ki ga niso mogli naročevati. In koliko je danes takih družin, ki si ne morejo naročiti časopisa in ki si ne znajo preskrbeti dobre knjige. Veliko dobro delo torej bi bila soseščina pri pouku in razvedrilu.

Ne smemo nadalje prezreti velikega gospodarskega pomena dobrih sosedov. Saj živimo v času, ko so delovne moči tako drage, stroji često nevaren luksus, dobava semen i. dr. mnogokrat nezmagljiv izdatek. Pomoč pri košnji, žetvi, spravljanju sena in še tisoč drugih sličnih slučajev odtehta često težke denarje. Ne bi smeli nadalje pozabiti, da sta malomarnost in zanikernost sosedov v domačem gospodarstvu veliko zlo za vse vaško gospodarstvo. Koliko bi vedeli povedati sadjarji, poljedelci, gozdarji in drugi o škodi, ki jim jo letno pripravlja zanikeren in malomaren gospodar-mejač! Ena sama zanemarjena kmetija na vasi ovira napredek desetim dobrim kmetijam, pravijo naši stari.

Še na nekaj moramo spomniti: V naših težkih dneh je treba dobrih sosedov tudi v družabnem, narodnem življenju. Kako strašen je bil nekoč pogled na vasi, razdejane in raztrgane v rdeče, črne, zelene in rujave vaščane! Ja, grda kača ozkosrčnosti in zavisti je segla celo že v družine in tam razdvojila stariše od otrok, brate in sestre. Vse to mora danes izginiti, ob dobri naši volji se mora strašna rana zaceliti.

Ne pozabimo pa glavnega: Ne med nas neke meglene, samo čustvene soseščine! Sosed in dobra soseščina sta najprej in najbolj vprašanje vzgoje, vprašanje dobre vzgoje. Le če vse člane vaške družine povezuje v družino ena velika misel, si zamorejo biti res dobri sosedje. Katera je ta skupna družinska vez, boste sedaj vprašali. Naj jo vam izrazimo kratko v enem samem stavku: Bodimo si bratje in sestre ene družine v zvestobi do Boga, naroda in države, kateri pripadamo! Tako vsaj so nekoč držali naši predniki. In ti so si bili dobri sosedje. Ki.

DOMAČE NOVICE

Nekaj uradnih številk. Izšla je uradna statistika lanskega ljudskega štetja na Koroškem, iz katere navajamo nekatere številke naših krajev. V občini Slovenji Plajberk so našteli 381 Nemcev in 272 Slovencev; od teh je 120 Nemcev in 76 Slovencev v Ljubelju ter 261 Nemcev in 196 Slovencev v Slovenjem Plajberku. — V občini Medgorje je po urdni statistiki 929 Nemcev ter 30 slovencev. Slovencev prebiva 6 v Kozasmojah, 3 v Zgornjih Medgorjah in 9 v Običah, 7 v Podgradu in 5 v Zagorju. — V Pokrčah živi po statistiki 1405 Nemcev ter 48 Slovencev, od zadnjih je 18 Slovencev na Lečji gori. — V občini Škofiče je 954 Nemcev in 536 Slovencev. Nemci so sledeče razdeljeni: V Dobu 29, v Pinji vasi 24, v Paprečah 122, na Klopicah 184, v Rovah 85, na Jerpergu 57, v Škofičah 165, v Holbičah 35 in v Suhi 26 Nemcev. — V občini Loga vas živi po statistiki 884 Slovencev in 663 Nemcev. 197 Nemcev je v Logi vasi, 69 v Ločah, 143 v Št. Ilju, 124 v Žopračah in 71 Nemcev na Trebinji. — V občini Ledenice je 916 Nemcev in

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(12. nadaljevanje.)

Čas je hitel. A veselja in sreče, niti miru ni prinesel na Trato: dolgo se poznajo stopinje, kamor stopi nesreča s težko nogo.

***

„Kakor voda v potoku ob Poljani, je odteklo življenje in z njim čile moči. In zdaj so me potisnili na stran."

V župnišču, v sobici, določeni kaplanu, ki pa so ga imeli malokdaj na Poljani, je stanoval zdaj stari Močnik, nad štirideset let učitelj na Poljani.

Zazdelo se je gospodi v mestu, da je prestar, preslaboten , da je prestaroveško njegovo učenje, in so ga vpokojili, ne da bi prosil za to. Ker resnično, ni lahko stopiti z mesta, na katerem je stal kdo štirideset let, na katerem je izčrpal vso moč svojega telesa in duha, na katerem je dajal samega sebe in vse, kar je imel, znanje in ljubezen, vsem, ki so prihajali, tujci, a so postali njegovi, ker jim je podarjal najboljše svoje imetje.

Nameraval se je preseliti dol v trg.

„Udobneje vam bo tam, gospod učitelj" — so mu govorili vsi. „Lažje dobite potrebno, zdravnik je pri roki, če pride bolezen, železnica v bližini."

Tako so mu govorili, ko jih niti vprašal ni, in so mu zmotili srce, da je pozabilo lastnih misli in si je pričelo domišljevati, da je vzklilo iz njega samega to mnenje.

Že je najel sobico v trgu. Že so mu pospravljali maloštevilno pohištvo, da bi ga naložili in bi mu ga zapeljali dol v trg. Tedaj je šel stari mož, tih, skljucen od skrivne bolesti, še enkrat gor in dol po cesti. Ogledati si je hotel dolino še enkrat, predno jo zapusti. In glej, mož, že nalahko osivel, ki je prišel ravno iz dvorišča, da pojde orat in je privzdignil prijazno klobuk, je bil še njegov učenec; žena, ki jo je srečal na cesti z detetom v naročju, je sedela dve leti v predzadnji klopi in ni znala nikoli računiti; dekle, cvetoče v dvajsetih letih, ki se mu je, gredočemu mimo vaškega studenca, nasmehljalo v pozdrav napol domače napol sramežljivo, je bila med najživejšimi: zapreti jo je moral po šoli vsaj enkrat na mesec, da je ukrotil nekoliko prenemirno njeno nrav, prekipevajočo že v nežnih letih; pastir, pasoč na travniku, dvanajstleten, je sedel pred njim še pred malo tedni — glej, vsi so njegovi, vsem je dal del sebe! A zdaj naj gre hipoma izmed njih, med ljudi, ki ga ne poznajo, in ne pozna on njih, ki niso navezani z ničemur na njega, ne on na nje z najtanjšo nitko, z nobeno dobroto, z nikakim lepim spominom... Ah, ali more?

Vrnil se je. Žalostno, napol neodločno je ogledoval fante, zabijajoče zaboje, spravljajoče jih pred šolo.

„Ne morem, deca..."

Začudili so se njegovim besedam, glasu, očem, ki so bile vse zbegane. Starec je sklonil glavo, kakor v strahu, da ga ne umejo ali ga razumejo le predobro, in je odšel naglo v župnišče. Čestokrat je zahajal tja tudi po smrti starega župnika, dolgoletnega znanca in prijatelja.

„Ne morem, gospod župnik."

Začudil se je tudi mladi duhovnik njegovim bolestnim besedam, čudnemu miru v licih, sličnemu miru povsem izmučenega, umirajočega bolnika, pogledu, s katerim je strmel vanj in ki je bil tesnega pričakovanja, tihega odpora in velike bolesti poln.

Začudil se je župnik, a je umel takoj: štirideset let! Združen je sto dolino z vsem mišljenjem, z vsem svojim življenjem. Zvezan je z njo s stoterimi, s tisočerimi spomini. Vkopan je v to zemljo, sklenjen s tem ljudstvom z obilnim znojem, z dolgim trudom štiridesetih let...

„Pa ostanite, gospod učitelj!"

Ne dolgo potem sta stopila oba iz župnišča.

„Znosite vse v kaplanijo!" — je ukazal župnik fantom. Starec pa jih je gledal z očmi, lesketajočimi se kakor pomladansko solnce.

„Nad štirideset let ste imeli delavnik, gospod učitelj. Zdaj vživajte praznik in delapust."

Starec je mislil včasih sam tako. Celo razveselil se je, ko so mu govorili tako znanci in so mu vsiljevali svoje misli.

„Res, odpočiti malo, malo se razvedriti, brez skrbi se razgledati malo po življenju."

A ni bil vajen nedelje, praznika, trajajočih tedne in mesece. Vajen dela, se je čutil zdaj samotnega in postaranega. Prihajala je žalost.

„Kakor voda v potoku je teklo mimo življenje, in je odtekla najlepša moč. A toliko je imam vendar še, da bi me ne bilo treba potisniti v stran, med ničvredno šaro."

Prišel je mlad mož tujih navad, tujega mišljenja. In njegovo srce je bilo tuje, ne vajeno tega ljudstva, ne čuteče z njim, ne ljubeče ga. Ljubezen je hotel nadomestiti s strogostjo. Ker ni sejal ljubezni, ni žel ljubezni. In nauk njegov ni pognal korenik, ker mu je primanjkovalo oplodujoče rose.

(Dalje sledi.)

345 Slovencev. Največ Nemcev so našteli v vaseh Ledenice (149), v Malnicah 105, v Zgornjih Brovljah 133 in v Spodnjih Brovljah pa 128. — V občini Rožek je 583 Nemcev in 78 Slovencev. Na Bregu so našteli 86 Nemcev in 11 Slovencev, v Rožeku 147 Nemcev in 25 Slovencev, v Šmartnu pa 256 Nemcev in 24 Slovencev. — V občini Št. Jakob v Rožu živi 2452 Nemcev in 1531 Slovencev. V Dragožičah je 90 Nemcev in 1 Slovenec, v Dravljah 64 Nemcev in 6 Slovencev, na Bistrici 249 Nemcev in 102 Slovenca, na Breznici 82 Nemcev in 74 Slovencev, v Gorinčičah 66 Nemcev in 76 Slovencev, v Veliki vasi 198 Nemcev in 84 Slovencev, v Lešah 51 Nemcev in 75 Slovencev, v Št. Jakobu 147 Nemcev in 112 Slovencev in v Kotu pa 138 Nemcev in 34 Slovencev. Na Tešinji je po statistiki 46 Nemcev in 27 Slovencev. — V Galiciji je uradno po štetju 902 Nemca in 204 Slovenci in sicer: V Abrijah 101 Nemcev in 24 Slovencev, v Apačah 71 Nemcev in 47 Slovencev, v Dolinčicah 33 Nemcev in 1 Slovenec, v Drabunažah 27 Nemcev in 13 Slovencev, v Encelni vasi 93 Nemcev in 51 Slovencev, v Frajpahu pa 50 Nemcev in 15 Slovencev. — V škocijanski občini živi 1109 Nemcev in 238 Slovencev in sicer živijo Nemci v Drveši vasi 29, v Dulah 12, v Grabalji vasi 66, v Horcah 27, v Mali vasi 28, na Klopinju 69, v Lancovi 37, v Mokrijah 13, v Podgradu 22, v Zgornjih Žamanjah 19, v Peračici 90, v Piskerčah 37, v Škocijanu 57, v Št. Lorencu 74, v Šmarkežu 86, v Štrekni vasi 25, v Selu 45, v Srčah 55, v Srejah 79, v spodnjem Podgradu 123, v Spodnjih Žamanjah 17 in vGradu 99. — V Žvabeku občini je 203 Nemcev in 270 Slovencev. Pri Dravi 22 Nemcev in 13 Slovencev, na Bregu 13 Nemcev in 50 Slovencev, v Sv. Mestu 32 Nemcev in 38 Slovencev, v Zgornji vasi 58 Nemcev in 20 Slovencev, v Žvabeku 58 Nemcev in 88 Slovencev, v Spodnji vasi 20 Nemcev in 61 Slovencev. — O priliki s priobčevanjem statistike nadaljujemo.

Skupno romanje kor. bogoslovcev na Višarje. 23. avg. zvečer prenočujemo v Žabnicah, 24. pa smo na Višarjah, iz Podjune se zberemo 23. t. m. do 9. ure zjutraj v Celovcu, Rožani se priključijo opoldne v župnišču na Brnci. Kdor se ne namerava udeležiti, naj piše do 18. t. m. na naslov K. Srienc. V slučaju nezadostnega števila preložimo.

Železna Kapla—Marija v Trnju. Za romarje k Devici Mariji v Trnju vozi poseben romarski vlak dne 18. VIII., nadalje 8. IX. in 15. IX. t. l. ob 7. uri zjutraj iz Sinče vasi. Iz Velikovca vozi ob 6. uri in ob pol 7. uri zjutraj avto k romarskemu vlaku. Romarji imajo po železnici in avtu polovično vožnjo. Na Veliko Gospojnico proslavimo spomin 25letnice papeževe okrožnice o zgodnjem in pogostem obhajilu otrok s skupno božjo službo, obhajilom in procesijo otrok.

Z Zile. Tako hude suše, kakor smo jo imeli letos, še najstarejši ljudje med nami ne pomnijo. Vsi travniki in vse paše so čisto rujavi. Koruza nam sega komaj do kolen. Krompir v zemlji ni večji kot jesenski orehi. Ječmena in ovsa ni bilo skoro nič. Pa nam je sv. Peter poslal v nedeljo in pondeljek 4. in 5. avgusta rešilni dež in oddahnili smo se mi, živina in polja. — Z velikimi stroški je postavil deželni kulturni svet na blaški planini v Dolincah velik hlev in zraven še mlekarno in sirarno. Pa letos, v tej suši, ni notri nobene krave. Vse stavbe samotarijo. — In mleko! Celih 16 grošev dobimo pri nas za liter. Dvajset litrov mastnega mleka moramo torej dati, da je komaj za liter vina. To so vsekakor razmere, ki vpijejo do neba. — Veličastno štefansko farno cerkev, gotično baziliko s tremi ladjami in sedmimi oltarji, so letos na novo okrasili. Skrbni štefanski dušni pastir kn. škof duhovni svetnik Anton Pelnar, ki je že 37 let naš župnik, je namreč poklical znanega slikarja Jakoba Kampidel iz Paterniona, ki je jako umetno renoviral vso notranjost naše velike cerkve sv. Štefana, prvega mučenca. Radostno poskakuje sleherno srce, če stopiš v tako lepo pomlajeni božji hram. Med rebresi na gotičnem oboku nas pozdravljajo globokoumna liturgična znamenja. Ladje imajo temnejšo barvo, zato pa se bolj sveti sončni prezbiterij. Starogotični kip Matere božje, ki je spal prej med staro šaro, je slikar umetno obnovil ter nas sedaj pozdravlja raz steno. Tudi križev pot je prenovljen. Vse ogromne stroške pa je poravnal naš gospod župnik sam. Vsi farani so mu zato iz srca hvaležni. — Veliko reklamo so napravili za nedeljski žegen na Čajni. Došlo je mnogo tujcev, da si ogledajo svojevrstni zilski običaj plesa pod lipo in „štehvanja“. Škoda samo, da je bilo le veliko zunanjosti in še ta ne docela pristna, ni pa bilo v vsem nič pristne zilske duše. To ohranjamo pač samo še mi Zilani starega kova!

Rožek. (Razno.) Lepo smo pri nas praznovali obletnico kanclerjeve smrti. Na predvečer so bila vsa okna z malimi izjemami razsvetljena. Naslednjega dne se je zbrala številna farna družina pri zadušnici. Zvečer pa seje vršil žalni apel v šoli, katerega so se udeležili številni člani domovinske fronte. Sestanek je otvoril voditelj krajne skupine in se v kratkih pa prisrčnih besedah spomnil pokojnega kanclerja-mučenika, sledil je polminutni molk in navzoči so se stoje spominjali rešitelja Avstrije. Po žalnem molku je povzel besedo g. ravnatelj Tschinkel in v globokem, v srce segajočem govoru orisal življenje in delo velikega voditelja Avstrije, ki še po mučeniški smrti živi med nami naprej. Globoko zamišljeni govor ravnateljev je našel v vseh srcih odmev. Sledil je radio-prenos dunajske žalne prireditve, ob koncu so številni navzoči še zapeli avstrijsko himno, Dollfussovo kitico, in nato prisegli neomajeno zvestobo zapuščini viteškega kanclerja. — Dne 29. julija se je hudo ponesrečil dninar Karl Ciesutti, star 65 let. Delal je v rožeškem gradu, upregal je bika za vožnjo, kar se mu le-ta zaleti v hrbet, ga podere na tla, mu z rogom pretrga desno lice, pobije par zobov in še prsa nevarno pritisne. Prepeljali so poškodovanega takoj v beljaško bolnico. Bil je priden in vesten delavec.

Dobrla vas. (Gospodarsko.) Letošnja suša je napravila na poljih in travnikih toliko škode, kakoršne še najstarejši ljudje ne pomnijo. Kmet gleda z velikim strahom v bodočnost. Ne bo krme za živino, ne za prašiče. Od žitnih vrst bo dobra samo ozimina, pšenica in r.ž Vigredna setev in krompir pa bosta zelo slaba. — Mislim, da je Podjuna, ki ima skoro samo lahko, peščeno zemljo, najhuje prizadeta od cele Koroške. Inako našo najbližjo okolico opazujemo, je zopet občina Dobrla vas v primeri do vseh sosednih občin na najslabšem mestu, kajti ¾ vsega polja je lahko, peščeno. In zopet posebej en del naše občine, to je župnija Kazaze, kjer še v dobrih letih nimajo zadostne krme za živino, kaj šele letos! Kmetom je obupati, ako ne pride odkod kaka pomoč. Kako bomo plačali davke? Pozivamo občinski zastop in vse merodajne faktorje, da se potrudijo v zadevi odpisa davkov. — Pri tej priliki je zelo važno omeniti krivico, ki se je napravila naši občini v zadevi državne akcije za podporo gorskim kmetom. Kakor že pri lanski, je tudi pri letošnji tozadevni akciji bila v celem dobrodelskem sodnem okraju edino naša občina zopet izključena. Zato so v nedeljo dne 28. VII. v skupni seji zastopniki občine, Gaua in krajevnega Bauernbunda, sklenili oster protest proti tej krivici in ga poslali na merodajna mesta v Celovec.

Skočidol—Podravlje. (Razno.) Za košnjo je zdaj končana tudi žetev. Radi lepega vremena se je letos vse lahko podelalo. Suša traja zdaj že dva meseca. Le tu in tam je bilo nekaj deža. Letina je zadovoljiva, otave ne bo mnogo. Sadja tudi ne. — Stara šola pri pd. Jandi je pogorela. Če bi bil veter in bi ne bilo drevja v okolici, ki je sedaj vse osmojeno, bi bila pogorela morda cela vas Skočidol. Vzrok je še doslej neznan. — Šola dobi vsled sklepa šolskega sveta novo drvarnico. Stara se je že podirala. — V zadnjem času je med mladino zelo vladal oslovski kašelj. Zdaj je zopet boljši. — Obletnice Dollfussove smrti smo v javnosti in v cerkvi žalno-slovesno obhajali. — Razen v gradu Vernberg in pri pd. Vosperniku v Podravljah, kjer je z osobjem 88 večinoma dunajskih otrok, ki so si za nedelje izprosili lastno božjo službo ali v Skočidolu ali v Podravljah — menjavaje —, na počitnicah, drugih letovičarjev ni mnogo.

Sele. (Straši, straši!) V lepih poletnih nočeh je na naših holmih in gozdih enkrat tu drugič zopet drugod žarela neka močna svetloba. Ljudje so ugibali, kaj bi to bilo: ali gori zaklad, ali je škopjek itd. Pa se je kmalu zvedelo, kaj hoče ta luč. Neki gospod iz Dunaja, strokovnjak v poznavanju meteljev, je tudi tu lovil metulje ponoči. Močno svetilko za 600 sveč je postavil na tla in za njo razpel bel prt in močna svetloba je privabila kmalu mnogo metuljev na prt, katere je potem nabiratelj na poseben način vlovil in hranil za zbirke. Pozna metulje vseh vrst po imenu, le en sam mu je v Selah prišel pred oči, kakoršnega še nikoli ni videl in mu ni poznal imena. Zanimivo je, kar pripoveduje, da živi v Selah 1800 do 2000 vrst različnih metuljev. Na Dunaju ima velikansko zbirko teh živalic in je pred leti podaril zbirko 10.000 metuljev vseh vrst neki španski univerzi. Pri lovu ponoči je imel tekom let že večkrat sitnosti. Tako je nekoč s svojimi inštrumenti zašel v nočne vojaške vaje. Vojaki so ga smatrali za špiona in so ga gnali na višje poveljstvo. Tam so ga seveda izpustili, ko so se prepričali, kako nedolžno je njedovo delo.

Št. Vid v Podjuni. (Požar.) V nedeljo 4. t. m. se je ob pol 10. uri zvečer posvetilo v Pogrčah. Ko smo dospeli tja, smo zvedeli, da je pogorelo Matevžičevo poslopje. Koliko je škode, se še ne ve. — Isti dan se je peljal Anton Bohinc s kolesom iz Galicije proti Grabštanju. S kolesom je trčil v motorno kolo in se močno poškodoval, da leži v deželni bolnici. Motorni kolesar Vid Pirovc iz Mohlič pa je dobil male poškodbe in je doma.

Št. Jakob v Rožu. (Smrt, nesreča.) Minulo nedeljo popoldne smo spremili ob ogromni udeležbi Šervicljevega očeta z Breznice k zadnjemu počitku po 65 letih njegovega življenja. Pred 25 leti mu je smrt vzela blago ženo in mu zapustila 7 nepreskrbljenih, majhnih otrok. Sam je skrbel za nje. Dobro jih je vzgojil in jim pripomagal do samostojnosti. Trije med njimi so v dobrih službah v Ameriki. Kakor je bil skrben za blagor svoje družine, tako tudi za napredek občine. Bil je skozi 29 let do zadnjega odbornik št. jakobske hranilnice in posojilnice in 15 let občinski odbornik. Pri podroški požarni brambi je bil delavni, pri št. jakobski pa podporni ud. Vsi ti in mnogo drugih, katerim je pomagal, se ga bodo hvaležno spominjali. Naše sožalje otrokom in sorodnikom! — Prejšnjo nedeljo zvečer se je domov vozeč ponesrečil s kolesom Dobernikov Tevžej iz Srej; padel je s kolesa tako nesrečno, da si je ranil možgane in moral biti prepeljan v beljaško bolnišnico. Želimo mu skorajšnjega zdravja!

Domačale. (Guido grof Consolati †.) Dne 21. julija je tu umrl zadnji avstrijski okrajni glavar tridentinski v starosti 66 let, g. grof Guido Consolati. Bil je zelo uslužen uradnik, prijatelj slovenskega naroda in velik dobrotnik revnih. Radi čezmerne dobrotljivosti je sam obubožal. V torek nato je bil položen v grobnico grofov Rosenberg tukaj poleg svoje pred dvema letoma umrle žene. Razen domačega župnika, ki je imel rajniku ganljiv nagrobni govor, so se njegovega pogreba udeležili tudi župniki z Brnce, Gozdanj in Skočidola. Pokopnim obredom so prisostvovali tudi mnogi plemenitniki, šolski otroci z učiteljstvom, mladina s počitniškega doma, predstojništvo občine Vernberg, žandamerijski načelnik ter večji odredi ognjegascev in domobrancev. Petje je oskrbel domači pevski zbor. Pokojnik je bil doma v Tridentu. Naj mirno spi v Domačalah! Slovenci se ga bodo vselej s hvaležnostjo spominjali.

Drobiž. Od 31. avgusta do 8. septembra se vrši v Celovcu jesenska obrtna razstava. — V Vrbo je dospel minuli petek bivši španski kralj Alfonz na letovanje. — Toča je uničila poljski pridelek v več vaseh rožeške in ledeniške župnije. — Neznanci so vlomili v postajno blagajno v Mostiču, našli pa komaj 21 šil. — Minuli teden je porotno sodišče v Celovcu obsodilo 24letno deklo Julijano Oberanner iz Melske doline na smrt, ker je vrgla svojo 3letno hčerko v Melo, da je utonila. — V neki gostilni pri Wolfsbergu je prišlo zadnje dni do pretepa, pri katerem je nekdo zabodel gostilničarja s tako silo v glavo, da je nož v njej obtičal in ga je šele došli zdravnik odstranil. — Delavec Dominik Robič je padel v odvodni kanal ob novi cesti pri Pečnici. Obležal je mrtev. — Z 15. avgustom izda poštna uprava posebne znamke za letalsko pošto. — Davčni urad in okrajni urad za merjenje v Šmohoru nameravajo opustiti. Zilani protestirajo, minule dni se je v tej zadevi zglasila deputacija pri deželni vladi. — V Mačah pri Svečah se je pred tedni vnelo močvirje s šoto. Tleči požar je kmalu zavzel obseg osmih oralov. Šele deževje koncem minulega tedna je ogenj udušilo. — Iz deželne norišnice je pobegnil v Grebinj pristojni Josef Fellner. — V Vrbskem jezeru je utonil znani šentrupertski mesar Peter Bidovec.

NAŠA PROSVETA

O obnovi ljudskega odra.

Ljudski oder je danes vprašanje tolike važnosti, da se kulturni svet bavi z njim bolj kot kedaj z vso resnostjo. Zlasti pa postaja nanj pozorna novo razgibana katoliška mladina. Občutila je vso svojo odgovornost za katoliško ljudstvo ter se naučila ceniti izredni vpliv umetnosti na človeka in njegovo življensko usmerjenost. Odločno je začela uveljavljati to vrsto umetnosti v prid dobri

stvari. Spoznala je v ljudskem odru odlično sredstvo za poplemenitev sodobnega človeštva in za širitev ideje katoliške akcije, v koje službo naj bi se po volji in želji vladajočega sv. očeta postavile vse moči in vsa kulturna sredstva.

Iz tega spoznanja se je hitro začel uveljavljati novi krščanski ljudski oder, ki doživlja po svetovni vojni svoj prerod po vsem krščanskem kulturnem svetu. Tako se je v Franciji prvič pojavil mladinsko razgibani spreobrnjenec Henrik Gheon z novo krščansko igro ter z njo kmalu osnoval in razvil vse gibanje za takozvani „krščanski teater". Tekom šestih do sedmih let je izdal nad 30 iger, ki stojijo v ozki duhovni sorodnosti s srednjeveškimi nabožnimi igrami ali ministeriji (o njih bo govor pozneje) ter se danes prestavljajo v razne jezike, tudi v slovenščino. Takoj je bilo ugotoviti sličen pojav v Nemčiji in v Avstriji. V najnovejšem času pa je to katoliško prosvetno stremljenje prodrlo in našlo odmev tudi med Slovenci in Hrvati. Glavni nositelj tovrstnega gibanja med Slovenci je profesor Niko Kuret, osnovatelj „Založbe ljudskih iger" v Ljubljani ter izdajatelj mesečnika „Ljudski oder", s katerim izhajajo kot vsakoletna redna izdajanja tudi štiri igre. Ta strokovni list našim odrom na tem mestu toplo priporočamo.

V pojasnilo naj bo, da vse stremljenje novega gibanja gre za tem, da se izčistijo pojmi o ljudskem igranju ter se uvedejo na vseh odrih res dobre in primerne igre — igre, ki bodo izraz našega verskega in narodnega življenja in hotenja. V tem stremljenju pa je tudi vsa velevažnost novega gibanja za naš slovenski Korotan. Lahko trdimo, da je ne le ves napredek naših odrov in izobraževalnih društev, ampak tudi velik del našega narodnega napredovanja odvisen od uveljavljenja novega odrskega gibanja med nami. Dal Bog, da bi kmalu prodrlo v vsa naša društva v dobrobit našega naroda! Z obnovo pravega ljudskega igranja bodo naša društva lahko doživljala čudež obnovitve našega narodno- občestvenega življenja. Poglobitev našega ljudskega igranja na podlagi krščanstva, ob katerem je skozi stoletja rastlo in se bogatilo naše kulturno življenje ter v obilni meri črpalo iz njegovih sil in vrednot, naj bi v bodoče v obilni meri podpirala in pospeševala vse naše delo in prizadevanje za duhovni in duševni preporod slovenskega življenja na Koroškem. Naj bi zato v bodoče vsi naši odri igro prištevali tja, kamor spada po svojem vekovitem poslanstvu — **med glavne in najodličnejše činitelje naše narodne prosvete in izobrazbe.** Po dobrih, sodobna vprašanja obravnajočih igrah naj bi neprestano pridobivala, rastla ter se bogatila naša duhovna, duševna in srčna kultura! T. Z.

Sveče—Sele. (Gostovanje.) V nedeljo 18. avgusta priredijo člani „Kočne" v Cerkvenem domu v Selah ob pol 3. uri pop. narodno igro „Deseti brat". Igra se vrši pri vsakem vremenu. Selane in okolico vabi odbor.

Dne 25. avgusta koncert v Pliberku. V nedeljo 25. t. m. priredijo zbori spodnjepodjunskega okrožja ob 3. uri pop. na Breznikovem vrtu koncert s petjem, spevoigro „Srce in denar" in kratkim nagovorom. Vabi okrožje.

Letošnji gospodinjski tečaji Slovenske prosvetne zveze. Kakor dosedanja leta se bodo tudi v letošnji jeseni in zimi vršili šesttedenski gospodinjski tečaji naše prosvetne organizacije. Opozarjamo na to vsa naša dekleta, ki si žele temeljne gospodinjske izobrazbe, a jim sredstva ne dovoljujejo obiska gospodinjske šole. Prosimo pravočasne prijave! Osrednji odbor.

GOSPODARSKI VESTNIK

Svarimo pred agenti in kramarji! Zadnje tedne poplavljajo naše kraje tuji agenti in kramarji. Neuke skušajo pregovoriti, da naročujejo pri njih blago. Slednje je kakovostno manjvredno in nizka cena je je navidezno ugodna. Zato svarimo, naj nikjer ne nasedate tujim agentom in kramarjem! Kupujte v svojih trgovinah, kjer vam solidno in dobro postrežejo!

Zanimiv poizkus. V strokovnem listu „Landeskultur" poročajo o zanimivem poizkusu, katerega so izvedli na Gornjem Avstrijskem. Pridelek zemlje se zviša, če pokrivamo zemljo z gnojem, papirjem, lesno volno ali lepenino (Pappe). Pokrili so vrtne grede z impregnirano lesno volno 9 cm v višino. Pokrita zemlja je ostala vlažna in krhka, plevej je izostal, razni škodljivci so se gred izogibali. Pridelek je bil za tretjino večji kot z nepokrite zemlje, z nekaterih gred celo še enkratno večji. Poizkuse nadaljujejo in vrtnarstvu se obeta od njih lepa korist.

Nekaj o čebelni paši. Kraji, kjer bi bilo dovolj čebelne hrane od zgodnje spomladi do jeseni, so zelo redki. Izvrstni so kraji, kjer ob glavnih pašah (na spomladnem cvetju, gozdnem rastlinstvu in na ajdi) čebele naberejo hrane preko potrebe, paša se vmes ne pretrga in čebele le v slabem vremenu ne morejo brati. Takih krajev pa je zelo malo. Srednje dobri kraji so z eno ali kvečjemu dvema glavnima pašama (spomladi in jeseni), čebelar lahko dvakrat toči, vendar je pridelek običajno pičel. Slabi so kraji, kjer čebelarju le izjemoma ostane strdi. Sodobni čebelarji se mnogo bavijo z vprašanjem, kako bi se dala paša izboljšati doma. Eno je jasno, da je za čebele tem boljše, čim manj je okrog njih obdelane zemlje. Čim več je goličav, pašnikov, košenic in travnikov, tem več je za čebele sladke bere. Intenzivno obdelovanje torej krči pasišča. Tod svetujejo, naj čebelarji zasadijo v svojih gozdovih medečo drevje, n. pr. divje črešnje, akacijo in pravi kostanj. Treba pa je za to pridobiti več gospodarjev, da se čebelni okoliš zadostno razširi. Velika pomoč čebelam v slabih letih so veliki sadni vrtovi. Na poljih bi se morale spet udomačiti kulture, ki so gospodarsko važne, hkrati pa čebelam dobra paša, n. pr. spomladanska rdeča detelja, esparzeta. Za travnike svetujejo zlato rozgo kot najbolj medečo rastlino. Skratka: čebelarji bodo morali umetno gojeni čebelni paši odslej posvečati več pažnje. Za to je letošnje leto najboljša šola.

Kedaj žanjemo ajdo? Pogost pogrešek opažamo pri našem pridelovanju ajde. Gospodarji radi puste ajdo predolgo zoreti. Večkrat namreč lahko opazimo, da se na češuljah nahaja še nekaj cvetja, večina zrnja pa je rjava in zrela. Če predolgo čakamo, da izzori še ostalo cvetje, se nam prezrelo zrnje rado osuje. Ajdo moramo požeti, kakor hitro je večina zrnja zrela. Tako ohranimo najbolj debelo zrnje, ki sicer izpade iz češulj in je za pridelek izgubljeno.

Velikovški trg minulega tedna. Biki 65—70, pitani voli 80—90, krave 40—60, telice 1.20—1.30, svinje 1.80—1.90, jajca 9—10, kokoši 3.00—3.50, sirovo maslo 3.20, krompir 15, fižol 40, kumare 20, jabolka 40—50, pšenica 40—45, rž 28—29, oves 20—21, ječmen 21—22, ajda 35, solata (glavica) 15, maline 50 g za kg.

ZANIMIVOSTI

O natančnih Kitajcih. Kitajci so znani po svoji tenkovestnosti in natančnosti. Naročila izvršijo s toliko natančnostjo, da mora vsakdo zastrmeti. Neka dunajska dama poroča o tem sledeče: Živela je s svojim možem, ki je bil zaposlen v nekem kitajskem mestu, med Kitajci. Nekoč se je vračala k možu z Dunaja, kjer je imela nek opravek. Med drugim si je na Dunaju nabavila tudi svilen plašč, katerega pa so na vožnji kapljice solne morske vode pokvarile. Grede ga je popravila, da je našivala nanj nekaj krp. Po prihodu v kitajsko mesto je izročila plašč tamošnjemu najbolj znanemu in veščemu krojaču z nalogo, da ji prikroji nov plašč po vzorcu starega. Ko ji mojster prinese dogotovljeni novi plašč, dama zastrmi, ker so bile tudi na njem vse krpe, ki jih je sama med vožnjo prišivala na starega. Delal je pač strogo po vzorcu. — Nek holandski tobačni industrijalec je nameraval na Kitajskem uvesti posebne vrste cigaro, ki jo zavijajo z roko. Izročil je vzorec neki kitajski tovarni, da mu jih začasno izdela nekaj tisoč v svrhe upeljave. Ko dobi naročene cigare, so se mu izdele izredno posrečene. Poizkusi eno in ugotovi njen neprijten okus. Istega najde še pri ostalih drugih. Končno dožene, da se je v njegovem vzorcu nahajal las, ki je dajal cigari seve nepovšečen okus. Natančni Kitajci so mu po naročilu pripravili po en las tudi v ostale tisoče cigar.

Žaloigra v golobjem gnezdu. Brnske „Lidove Noviny" poročajo o sledečem opazovanju nekega prijatelja živali. Opazoval je par divjih golobov, ki je obletaval neko drevo. Spleza na drevo in odkrije gnezdo z dvema jajčkoma. Po par dnevih se nahajata v gnezdu dva mlada golobčka. Po tednu dni gre spet k drevesu in v svojo grozo opazi množino velikih gozdnih mravelj, ki so tekale po deblu. Pogleda v gnezdo in vidi samo še koščice obeh mladih golobov. Mravlje so odkrile gnezdo, alarmirale nanj svojo armado in tekom dni sta postala mladiča žrtev njihove požrešnosti. Zaman sta se stara upirala, poražena sta se umaknila.

Potopljeno „Lusitanio" so našli. Angleška ladja „Ophir" je že mesece iskala mesto, kjer se je v svetovni vojni potopil velikanski ameriški parnik „Lusitania". Torpedirala ga je neka nemška podmornica. Končno se je ladji sedaj posrečilo, da je parnik odkrila; nahaja se v bližini irske obali. Ker domnevajo, da bodo našli v prostorih potopljene ladje še mnogo dragocenosti, jo bodo skušali sedaj dvigniti z morskega dna.

Škoti, prebivalci severne Anglije, so znani kot izredno štedljivi ljudje. O njih kroži nebroj dovtipov po vsem svetu. V naslednjem podajamo eno znanih škotskih šaljivk: Škot je umiral na smrtni postelji. Zaskrbljena žena mu je prižgala smrtno svečko in mu jo postavila na omarico. Nujen posel jo je nenadoma klical iz hiše, pa naroči umirajočemu možu: Ko boš umrl, ne pozabi preje svečke pogasiti! — Ali je ubogi mož naročilo izvršil, ni znano.

O Rockefellerju, največjem bogatinu. 98 let je star in trudi se na vse načine, da dočaka sto let. Gospodar je znane družbe Standard Oil Company, ki je največje kapitalistično podjetje na svetu. Leta 1854 je Rockefeller pričel z glavnico 500 dolarjev, v desetih letih se mu ta pomnoži po nekaterih izredno posrečenih transakcijah na 50.000, leta 1870 podredi vso Ameriko svoji petrolejski družbi in doseže prvi milijon dolarjev, 15 let pozneje je že stokratni milijonar in leta 1900 milijarder, leta 1910 pa dvakratni milijarder. Po amerikanskih računih zasluži Rockefeller na obrestih dnevno 160.000 dolarjev. Milijon in pol dolarjev pa plača komaj letnih davkov, ker zna gotovine dobro investirati. Za rekordi nori Amerikanci so izračunili, da bi trak desetdolarskih bankovcev Rockefellerjevega premoženja večkratno objel vso zemljo in blagajnik, ki bi v najhitrejšem tempu dnevno po dolarju štel njegov dohodek, bi moral pri štetju omagati. Pač kapitalizem najbrutalnejše vrste, če pomislimo, da istočasno strada milijone delavskih družin.

Na afrikanski železnici. Iz Mombase vodi železnica pod goro Kilimandžaro, visoko 6000 m, v mesto Najrobi. Slovi po tem, da si zamorejo njeni potniki ogledati divje afrikanske mačke, leve, v njihovi svobodi. Buši, v katerih se levi skrivajo, segajo namreč prav do proge. V nočeh je videti sence, ki se pošastno plazijo ob progi, iskajoč plena. Čuvaji te zanimive proge se znajo divjih mačk dobro izogibati. Zaprti so v čuvajnicah in čim privozi vlak, razbijajo na prazne pločevinaste pose, da preplašijo leve. Potem poberejo, kar jim železnica prinese, in se spet jadrno umaknejo v svoje kolibe. Često od žeje izmučeni levi strašijo okoli njih celo noč. In nedvomno bi postali čuvajem pravi prijatelji, da bi jim nosili vode. Pa ljudje se takemu prijateljstvu previdno izogibajo.

Z lakoto zdravi. V bližini Londona je sanatorij, ki je zelo priljubljen med zgornjimi desetimi tisoči londonske družbe. Imenujejo ga „palačo gladu". Njegov vodja ni nikak zdravnik, marveč inženjer. Nedavno se je vrnil še ubožen iz Afrike, danes pa že poseduje lepo imetje. Ker v Afriki ni mogel najti dela, je mnogo stradal. Pri tem je opazoval, da glad zdravju ne škoduje, marveč — do gotove mere — koristi. Po povratku je začel delati propagando za svojo zdravilno metodo, otvoril sanatorij in ima mnogo obiska. Njegovi pacienti dobijo samo pomaranče, limone in prepečenec. Za vse, ki so nagnjeni k debelosti, je to dobro zdravilo. Seve se rekrutirajo njegovi bolniki samo iz bogatašev in odličnikov, dočim se morajo reveži po tej zdravilni metodi itak prisiljeno ravnati doma.

Žid ostane žid. Pod vešali so stali trije zločinci, dva kristjana, tretji pa žid. Prva dva so obesili, žida pa v zadnjem hipu pomilostili. Ko si je nekoliko opomogel od strahu, se je obrnil h krvniku, češ: „Gospod krvnik, kaj pa bo z obleko teh dveh tam gori?"

Cerkovnik (mežnar), oženjen, ima kakšno obrt in je zmožen voditi tudi gostilno, se sprejme. Organist ima prednost. Naslov v upravi lista. 62

Lastnik: Pol. in gosp. društvo za Slovence na Koroškem v Celovcu. — Založnik, izdatelj in odgovorni urednik: Žinkovský Josip, typograf, Dunaj, X., Ettenreichgasse 9. Tiska Lidová tiskarna Ant. Machát in družba Dunaj, V., Margaretenplatz 7.